

як приватного підприємця. Водночас така передача породжує для обох із подружжя певні правові наслідки. Крім того, кожна організаційно-правова форма юридичної особи та, відповідно, специфіка діяльності фізичної особи – підприємця мають свої особливості, які безпосередньо впливають на майнові відносини подружжя при такій передачі. Тому, враховуючи відсутність відповідних норм в законодавстві для регулювання цих питань, потрібно керуватися загальними нормами цивільного та сімейного законодавства, та виходити із загального розуміння норм сімейного та корпоративного права.

1. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21–22. Ст. 135.

2. Гіденко Є. С. Проблеми колізій у сімейному законодавстві України та інші проблеми здійснення й захисту сімейних прав. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 101–104.

3. Васильєва В. А. Спільна сумісна власність подружжя і корпоративні права. *Корпоративні правочини: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27–28 вересня 2013 року*. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. С. 8–14.

4. Філик Н.В., Костюкова К. М. Спільна сумісна власність подружжя: теорія і практика. URL: <http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/18450/1/>

Тетяна СЕРГІЄНКО

доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат політичних наук, доцент

ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПРИКЛАДІ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

Реалії свідчать, що проблема національної безпеки є такою, що серйозно хвилює громадських і державних діячів, науковців та простих громадян країни. Вона знаходиться у центрі уваги президента, уряду, вищих навчальних закладів та наукових установ країни. Це пов'язано з традиційними загрозами – війною політичною нестабільністю, стихійними лихами, а також появою на початку ХХ-ХХІ століття великої кількості якісно нових загроз національній безпеці, безпосередньо пов'язаних із життям країни та населення. Усе це, у свою чергу, зумовлює необхідність пошуку нової парадигми безпеки в інтересах виживання та окремих людських спільнот і всього людства [4, с. 344].

Питання щодо дослідження багатоаспектної проблеми національної

безпеки є одним із найважливіших, яке розглядали такі наковці, як О. Барановський, І. Боднар, Є. Буравльов, А. Васіна, Л. Герасименко, О. Гриценко, С. Дзюбик, Т. Желюк, В. Крутов, К. Кононенко, С. Макух, Ю. Миронов, І. Мігус, Г. Новицький, М. Небава, С. Онишко, Т. Поснова, О. Рівак, М. Стрельбицький, В. Стогній, В. Цветков та багато інших. Тож багатогранність і комплексність проблеми національної безпеки зробила її об'єктом дослідження філософів, соціологів, юристів, психологів та політологів. Проте, враховуючи досягнення науковців та появу низки нових загроз національній безпеці, на які світова спільнота та окремі країни ще не знайшли адекватних відповідей у XXI столітті, сьогодні є необхідність подальшого дослідження та вивчення даного питання.

Сучасні концепції національної безпеки деяких зарубіжних країн почали створюватися та діяти після Другої світової війни [7, с. 68], але нас цікавить досвід США, оскільки, по-перше, більшість західних країн базуються на американських поглядах на безпеку; по-друге, США є великою державою, яка нині впливає на геополітичну ситуацію у світі.

І. Тихоненко, зазначає, що «система національної безпеки США була створена в 1947 році і, по суті, не виглядала як система, що забезпечує безпеку країни, а виступала передусім як інструмент захисту американських інтересів у світі [5, с. 159]. Вона вирішувала завдання наступального, а не оборонного характеру.

Як зазначають американські експерти, національна безпека США забезпечується:

- по-перше, підтримкою військової переваги над будь-якою іноземною державою або групою держав;
- по-друге, налагодженням союзницьких відносин із сильними державами на міжнародній арені;
- по-третє, збереженням обороноздатності країни на такому рівні, який дозволяє успішно протистояти будь-яким ворожим та руйнівним діям, що здійснюються відкрито або таємно [6, с. 446].

Також, зазначимо, що А. Мосейко наголошує на тому, що «сучасна система забезпечення національної безпеки США має дуже складну структуру. До неї входять: Президент США, радники Президента США, виконавчий апарат, міністерства і відомства, Конгрес. Неформальними учасниками системи забезпечення національної безпеки США є засоби масової інформації [2, с. 329].

Зважаючи на те, що за формою державного правління США – президентська республіка, глава держави на сьогодні є ключовою ланкою у системі забезпечення національної безпеки на стратегічному рівні. Зі свого боку О. Вонсович, зазначає, що у центрі СЗНБ США стоїть РНБ, яка є підрозділом Виконавчого офісу Президента США. Вона діє під головуванням президента та керівництвом радника Президента з питань національної безпеки і виступає координуючим та контролюючим органом, куди

інкорпоровані представники всіх відповідальних агентств та установ. РНБ пропонує Президентові варіанти рішень, які пізніше лягають в основу політики в галузі національної безпеки [1, с. 334].

Радник з питань національної безпеки є одним із найважливіших елементів американської СЗНБ. Апарат, комітети, підкомітети РНБ працюють як ланки єдиної команди Білого дому. Саме від координації їх діяльності залежить знаходження консенсусу на найвищому рівні. Утім, дослідники зазначають, що у цю систему періодично втручається психологічний фактор у вигляді конкуренції між управлінцями та експертами. Якщо одні прагнуть просто обробляти інформацію, що надходить від різних органів, та передавати її Президентові, то інші, навпаки, воліють її аналізувати, передаючи Президентові на ухвалення вже готові рішення.

Також зазначимо, що, на думку А. Пелих, особлива роль у СЗНБ США відводиться розвідувальній спільноті, до складу якої входять як окремі міністерства та відомства, так і спеціальні органи відомчого підпорядкування. Поточною діяльністю розвідувальної спільноти керує Директор національної розвідки. За посадою він також є радником Президента США з питань розвідувальної діяльності [3, с. 67].

Отже, що в основі забезпечення національної безпеки США для досягнення національних інтересів знаходяться національні цінності та національна ідея. Щодо концепції національної безпеки США, то вона становить теоретичну основу американської військової і зовнішньої політики. Сьогодні США посилюють ідеологічну сторону своєї концепції національної безпеки на принципах теорії «нового світового порядку». Тож з урахуванням вищезазначеного, можемо впевнено стверджувати, що США посідає домінуюче місце в світі за ефективністю координації різних відомств у сфері забезпечення національної безпеки. Стратегія національної безпеки США містить розділи, присвячені окремим регіонам світу, але віддає перевагу забезпеченню своїх національних інтересів у світі.

1. Вонсович О. С. Стратегія національної безпеки США 2017р.: нові підходи щодо боротьби із пріоритетними викликами та загрозами. *Гілея: науковий вісник*. 2018. № 129. С. 332 – 334.

2. Мосейко А. Г., Негодченко В. О. Досвід Сполучених штатів Америки щодо публічного адміністрування в сфері національної безпеки. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 323–329.

3. Пелих А.О. Концепції застосування військової сили в системі державної політики національної безпеки США. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 62 – 68.

4. Сергієнко Т.І. Національна безпека України в сучасній геополітичній ситуації. *Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук: збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції* (м. Мелітополь, 24 листопада 2021 р.) / ТДАТУ: ред. кол. Ломейко О. П., Єременко О. А., Михайлов В. В та ін. Частина 2. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. С. 343-345.

5. Тихоненко І.В. Стратегія національної безпеки США як інструмент підтримки глобального лідерства та міжнародного порядку за адміністрації Б. Обама та Д. Трампа. *Політичне життя*. 2018. № 1. С. 158–163.

6. Швиданенко Г. О. Стратегія національної безпеки США в умовах змін глобального безпекового середовища. *International security in the frame of modern global challenges: collection of scientific works* / Mykolas Romeris University, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman; [scientific ed.: B. Alvydas et al.]. Vilnius, 2018. P. 446 – 455.

7. Rybalchenko L., Ryzhkov E., Ohrimenco S. Economic crime and its impact on the security of the state. *Scientific journal «Philosophy, Economics and Law Review»*. Volume 1, no. 2, 2021. С. 67-80.

Кирило СТЕПАНЕНКО

доцент кафедри загальноправових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

СТРУКТУРА ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Одним з елементів принципу верховенства права, закріпленого рішенням Венеціанської комісії, є доступ до правосуддя [1], ця правова категорія, як і будь-яка інша, становить собою складну конструкцію, що складається із взаємопов'язаних із собою семантичних, юридичних, організаційних, інституційних та інших деталей. Їх правивильне розуміння та впровадження у правову практику є основою правового регулювання доступу до правосуддя, де кінцевим отримувачем послуг із професійного вирішення суперечок є особа, яка такої послуги потребує.

Відповідно до ст. 124 Конституції України, правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Згідно із Законом України «Про судоустрій та статус суддів» суди України утворюють єдину систему. Таким чином, доступ до правосуддя у вузькому розумінні можливо визначати лише через призму відсутності формальних бар'єрів та створення рівних умов для кожного у можливості захищати права і свободи в суді. Саме з таким законодавчим тлумаченням правосуддя пов'язана тенденція до доктринального розуміння доступу до правосуддя як доступу виключно до послуг, що надає суд як державний інститут, у вітчизняній правовій науці. Однак доступ до правосуддя є набагато ширшою категорією, що не тільки містить деякі громадянські права людини, а й складається із багатьох організаційних та інституційних елементів. Особливу роль при визначенні структури доступу до правосуддя та розумінні більш широкого контексту в реалізації права на